

Cap sur l'école inclusive
en Europe

Erasmus+

Karta pedagogiczna

Tworzenie jednostki dydaktycznej

Część modułu/ .E

Karta pedagogiczna zawiera opis sekwencji uczenia.

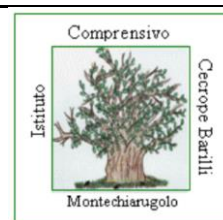
Ma na celu zmobilizowanie i nabycie umiejętności (wiedzy, know-how i umiejętności praktycznych).

Można ją stworzyć w odniesieniu do aktualnych i innowacyjnych koncepcji pedagogicznych.

Kontakt: Maria Rosaria Alongi

I .C. « Cecrope Barilli » di Montechiarugolo (PR), Włochy

<http://www.icmontechiarugolo.gov.it/>

Tytuł: Projektowanie jednostki edukacyjnej

Ogólna definicja i krótki opis

Przewodnik po projektowaniu jednostek edukacyjnych zgodnie z zasadami nauczania integracyjnego.

Obszar wykorzystania

Niniejszy przewodnik nadaje się do wykorzystania przy projektowaniu jednostek edukacyjnych w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (uczniowie w wieku od 5 do 19 lat).

Zasady i podstawy teoretyczne

Rosnąca świadomość heterogeniczności klas, także tych zwykłych, sprawia, że konieczna jest edukacja integracyjna, która zaspokoi potrzeby wszystkich uczniów. Konieczna jest zatem ewolucja typowego systemu nauczania, aby móc odpowiednio reagować na różnice i trudności. Dario Ianes mówi o "szczególnej normalności", czyli o "wzbogaconej" normalności edukacyjno-dydaktycznej, nieustannie rozszerzanej o małe i duże elementy niezbędne jednej osobie, a prawdopodobnie przydatne dla wszystkich.

Celem edukacji integracyjnej jest: "sprawić, by wszyscy uczniowie osiągnęli najwyższy możliwy poziom edukacji i uczestnictwa w życiu społecznym, przy pełnym uwzględnieniu różnic występujących w klasie". [...] (zob. także kartę źródłową pt. "Od specjalnych potrzeb dydaktycznych do dydaktyki inkluzywnej").

Metoda

Definicja celów, wiedzy i umiejętności (know-how).

Określenie celów jest podstawowym etapem planowania dydaktycznego. Kiedy przygotowujemy się do zaprojektowania jednostki edukacyjnej, przede wszystkim musimy zidentyfikować cel, który chcemy osiągnąć. Musi on być jasny, precyzyjny i wymierny.

Po określeniu celu możliwe do zidentyfikowania będą wiedza i umiejętności niezbędne do jego osiągnięcia.

Przestrzeń

Dla większej efektywności działań dydaktycznych konieczne jest, aby przestrzeń została strukturyzowana w sposób funkcjonalny i odpowiedni do organizacji i celów pracy. Oznacza to na przykład odpowiednie ustawienie ławek (pojedyncze, ławki dla 4-5 osób, ustawienie w kształcie litery U, stoły okrągłe, same krzesła ustawione w okrąg, krzesła ustawione w półokręgu, siedzenie na podłodze itp.

Fazy procesu dydaktyczno-poznawczego

1) Kontrakt edukacyjny

Dystans emocjonalny i poznawczy względem nauczyciela jest elementem, który może utrudniać uczenie się; z kolei emocjonalna i poznawcza bliskość nauczyciela może ułatwić uczenie się.

Umowa edukacyjna jest wyraźną deklaracją sposobu pracy szkoły. Jest ona zawierana w szczególności między nauczycielem a uczniem.

Informowanie klasy o treści nauczania lub negocjowanie jej, wspólne budowanie celów, przewidywanie lub wspólne ustalanie metody pracy oznacza uznanie godności i podmiotowości uczniów jako istot aktywnych w procesach edukacyjnych; oferowanie realnych możliwości demokratycznego kształcenia, zwiększanie gotowości do nauki, motywacji do współpracy. Dobra umowa pozwoli także na stopniowe przekazywanie uczniom niektórych kompetencji, które nauczyciel zazwyczaj realizuje samodzielnie prowadząc do braku samodzielności, odpowiedzialności i zainteresowania wśród uczniów.

2) Faza rozgrzewkowa

Faza rozgrzewkowa ma następujące cele:

- Wydobycie wszelkich pozytywnych oczekiwań co do oczekiwanej nauki, ale także negatywnych uczuć lub napięć.
- Wydobycie informacji już posiadanych na podstawie wcześniej zdobytej wiedzy.
- Przewidywanie i wizualizacja tematu jako całości w celu nakreślenia ewentualnych uprzedzeń, stopniowe wystawianie uczniów coraz trudniejsze doświadczenia.
- Ułatwienie zrozumienia tematu poprzez wyjaśnienia dotyczące konkretnych terminów, kluczy do interpretacji tekstu, bardziej abstrakcyjnych pojęć ogólnych.

Ta faza pozwala nauczycielowi określić, na które z warunków wstępnych należy zwrócić szczególną uwagę, na których aspektach należy się bardziej skoncentrować, jak dostosować kolejne fazy.

3) Faza faktycznej nauki

W pierwszych dwóch fazach nauczyciel przygotowuje optymalne warunki, pozwalające na faktyczną realizację uczenia się, a tym samym osiągnięcie celu przez wszystkich.

Nauczanie jest działaniem zdolnym do kierowania procesami tworzenia reprezentacji rzeczywistości; jest to działanie, poprzez które wiedza uznana za niezbędną i aktualną jest udostępniana uczniom.

Nauczyciel odgrywa rolę tutora i mediatora, który nie określa mechanicznie procesu uczenia się. Proces ten odbywa się w sposób zróżnicowany, w zależności od tempa i sposobu uczenia się danego ucznia lub grupy uczniów.

Proces nauczania/uczenia się realizowany jest poprzez zastosowanie środków (mediatorów) dydaktycznych. Są one umieszczone pomiędzy rzeczywistością a jej reprezentacją, pomiędzy przedmiotem a przedmiotem nauczania.

Elio Damiano mówi o czterech mediatorach: aktywnym, ikonycznym, analogicznym i symbolicznym.

Mediatorami najbliższymi zewnętrznej rzeczywistości są środki aktywne, czyli bezpośrednie doświadczenie.

Drugim mediatorem w pod względem dystansu od rzeczywistości jest mediator ikoniczny. Reprezentują go rysunki, zdjęcia, mapy, modele i modele, ale także filmy, taśmy wideo czy dynamiczne obrazy.

Trzecim mediatorem jest mediator analogiczny: dramatyzacje, symulacje, odgrywanie ról.

Najdalej od rzeczywistości zewnętrznej jest mediator symboliczny: litery, liczby i inne rodzaje symboli, które reprezentują zmienne i ich relacje.

TABELA zawierająca analizę środków dydaktycznych autorstwa E. Damiano
OŚ REPREZENTACJI (pod względem odległości od rzeczywistości)

Przedstawienie rzeczywistości

AKTYWNE	IKONICZNE	ANALOGICZNE	SYMBOLICZNE
a) Ćwiczenia oparte na bezpośrednim zobaczeniu, doświadczeniu tematu	a) "Spontaniczne » projektowanie, materiał wizualny służący dokumentacji	a) Dramatyzacja, odgrywanie ról	a) Dyskusja mająca na celu akceptację / weryfikację zebranych informacji, narracja nauczyciela
b) Badanie tematu zgodnie z planem obserwacji, ćwiczenia oparte na składaniu przedmiotów z części, półproduktów, etc.	b) Zadanie rysownicze zgodne z planem / ustalonym kodem, analiza i interpretacja wybranych obrazów	b) Scenki, odgrywanie ról	b) Narracja (słuchanie, czytanie, pisanie) przy mniej lub bardziej złożonych wydarzeniach, synteza słowna, narracja ucznia
c) Rekonstrukcja doświadczenia w celu skupienia się na nim i jego dokładniejszego zbadania	c) Graficzno-figuratywne kodowanie zdarzeń prostych i złożonych (werbalne lub niewerbalne)	c) Realizacja scenariusza	c) Definicja koncepcji, formułowanie opinii i sądów
d) Eksperymentowanie (z szeregiem czynników), ćwiczenie polegające na projektowaniu i tworzeniu przedmiotów	d) Schematyzacja koncepcji, map, ścieżek, wydarzeń na podstawie materiału graficznego (percepcyjne czynniki organizujące)	d) Analiza i omówienie gry, które ma na celu identyfikację jej zasad	d) Refleksja na temat języka, praktyk dyskursywnych, procedur, mające na celu identyfikację zasad
e) Eksploracja mająca na celu określenie istniejącej wiedzy, ćwiczenia w zakresie jej stosowania i kontroli	e) Schematyzacja i kontrola zdobytej wiedzy i doświadczenia	e) Symulacja mająca na celu zastosowanie i kontrolę zdobytej wiedzy i doświadczenia	e) Stosowanie i kontrola poznanych uprzednio zasad (metakognicja)

DAMIANO E., Didactic action. For a theory of teaching, Armando, Rome, 1993, str. 213-228.

Cechą charakterystyczną wszystkich mediatorów jest względność: każdy z nich oferuje swój sposób przywoływania rzeczywistości, ale żaden z nich nie jest wystarczający do jej pełnego zrozumienia.

Integracja czterech typów mediatorów sprawia, że dydaktyka staje się elastyczna: każdy z tych środków ma swoje ograniczenia, ale pozostałe są w stanie te ograniczenia kompensować. Ponadto – zintegrowane wykorzystanie mediatorów umożliwia dostosowanie się do stylów poznawczych uczniów i stymulowania takiego działania, w zakresie którego są jakieś niedostatki.

Damiano twierdzi ponadto, że potrzebne jest zintegrowane wykorzystanie wszystkich mediatorów na nieliniowej ścieżce uczenia się: od aktywnych do symbolicznych ale w sposób iteracyjny, co implikuje powrót do mediatorów najbliższych rzeczywistości nawet wtedy, gdy uczniowie dojdą już do mediatorów symbolicznych.

Oprócz znaczenia roli mediatorów w nauczaniu, warto podkreślić, w jaki sposób nauczyciel może zaproponować zajęcia według różnych modeli uczenia się:

- Imitacyjne: obserwacja, analiza faz, zaprojektowanie nowego zadania do wykonania, wykonanie, samoocena.
- Indukcyjne lub poprzez odkrycie: identyfikacja zasad poprzez rozwiązanie problemu.
- Dedukcyjne: prezentacja zasad ćwiczenia praktycznego z natychmiastową informacją zwrotną.

4) Faza weryfikacji

W celu zagwarantowania oceny procesu uczenia się nauczyciel przygotowuje różne metody weryfikacji w zależności od poziomu i kompetencji danego ucznia.

Na tym etapie ważne jest również uwzględnienie aspektu emocjonalnego – aby zmniejszyć poziom lęku, który może mieć wpływ na wyniki samych testów.

W tym sensie użyteczne mogłoby być przekazywanie oczekiwań, sugerowanie technik nauczania, przekazywanie informacji na temat oczekiwanych wyników i ich charakterystyka, a także kryteriów oceny - wszystko to ma na celu zachęcenie uczniów zaangażowania, które przełoży się na ich sukces.

Bibliografia i cytaty

Karta źródłowa: *From special educational needs to inclusive teaching*

<https://www.istitutorousseau.net/istituto/pdf-pof/09-contratto-formativo.pdf>

<http://www.icmalalbergo.gov.it/wp-content/uploads/2014/01/I-MEDIATORI-DIDATTICI.doc>

<https://www.slideshare.net/OrnellaCastellano/i-mediatori-didattici>

<http://mediatorididattici.blogspot.it/2007/08/cosa-sono-i-mediatori-didattici.html>

<http://lascuola.it/nuovadidattica/it/home/mappe/1382696387986/1390908054991>